

מסורת הש"ס

(א) דמלא פ"ג מ"ד סבוכות
(ב) [א] ד"ה (ג) [שבת קכג]
(ד) [נ"ב כג ע"ב וסו כסות]
ד"ה אלתלמא]

תורה אור השלם

1. אמ יקראו העינים
גשם על הארץ וירקו
ואם יפול עץ בדרום ואם
בצפון מקום שיפול העץ
שם ידוא: קהלת י"ג

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ולא וכו' אלא
בארבע עין דה קד מנ
ע"ה תוספות ד"ה אמר:

הנהגות הב"ח

(א) נ"ב ואי לא לא הוי
חותם בתוך חותם
דיקולא ומיידק וכו' נ"ד
דיקולא וחתומי פ"ו:
(ב) רש"י ד"ה וכו' דה
וכי דלא טעם: (א) וכו'
לא מיהדק דגור:
(ג) ד"ה וכו' וכו' דטור
הוא להפוך: (ד) תוספות
ד"ה דלמר רב וכו' והוא
דכ"ז פק רב הו"א וכו'
דחך לה לנשאר אלתלמא
קרנא מיידי כשנשתלם.
כ"ז פק נ"ד הנשע דק
נ"ה: (א) בא"ד לנחת
חותמו ולהכירו ד"י:
(ב) בא"ד נ"ב כמלא נ"ב
כסוף דק עד משמע
מדמי ה"תוס' שפ"ל
דהאי דסקיה כי לא הוי
אלא חותם אחד דלא
כפרש"י נ"ס וכו' נראה
מדמי ה"תוס' לנ"ס ע"ש:

הנהגות הגר"א

[א] תוס' ד"ה המפקיד
לא חתמו כ"כ כ"י. כ"ז
עין לעיל כ"ט ב' נמשום
אלתלמי לא מישעין חותם
אחד (ונמש' רעמי צייד
ס"י ק"מ ס"ק ה' וכו'
ק"מ ס"ק ח').

מוסף רש"י

הרי הן כפירותיו. של
עובד סוכים. דודאי
תלפיהו וזכר להפיש
מן מעשה (בבבדו יא').

רבינו הגנאל

בכיות כמה וכעבודת
כוכבים. סתם יינו אסור
בהנאה ומטמא טומאת
משקין ברביעית המפקידו
ליינו ישראל אצל עובד
כוכבים אסור בשתיה
ומותר בהנאה. איני והתנן
בדמאי פ"ג המפקיד
פירותיו אצל הכותי ואצל
עם הארץ הרי הן בחזקתן
למעשר ולשביעית אצל
העובד כוכבים כפירותיו
הנה המפקיד אצל העובד
כוכבים נעשר אותם
הפירות כפירותיו ובינו
אמרין אסור (א) בהנאה
ומטמא טומאת משקין
ברביעית ופרקי' ר' ירמיה
הא דאמר ר' יוחנן משום
ר' יהודה בן בתירה כגון
שייחד לו העובד כוכבים
קרן וית' והוא משותף בהנאה. ומקשינן עליה אי הכי בשתיה נמי לישתרי דהא כדתנא ליה רבי תנחום משנת

סהם יינס אסור בהנאה. משום גזירת יין נכס: ומטמא טומאת
משקין. מטמא טומאת אוכלין ומשקין כמורת משקין טומאת שרץ
שאינו מטמא אדם וכלים אלא אוכלין ומשקין ושיעורן לקבל טומאה
זרביעית הלוג ככל טומאת משקין: והסנן המפקיד פירותיו אלל
העובד כוכבים הרי הן כפירותיו

למעשרות ולשביעית. דחשדי לחלופי
וה"נ דלמא חלפיה והאי חמרא דעובד
כוכבים הוא: שייחד לו קרן וזית.
ומסר לו מפתח או עשה חותם:
פירוש. מקום של בר קפרא הוא
ופטר בר קפרא: שיפול העץ. ששכן
שם תלמידי חכמים: שם יסו ס"ד.
שהוא עמנו ימלא שם והא שכ"ז ליה:
אלא שם ינו פירותיו. ימלא פירות
העץ שנשאו ממנו אף כן הארץ
לדברי חכמים ישאל את בני העיר
ששומעין ולמדן ממנו ומלמדים אותו.
לחכמים: מפתח או חותם ר"ה מסרי.
אף בשתיה: וחכמים אוסרין. לעשות
ר' ואי עבד שרי בהנאה כדאמרין
לעיל: וסרויהו כרצנן. דלי כר"א
בחומס אחד נמי שרי: אגנא אפומא
דחצינא. כפה מורק ע"פ החצית:
שירקא. טח בטיט ודיבק סביבות פי
המורק לדופי החצית: דיקולא. כפה
סל ע"פ חצית והחצית מנופה דהינו
ב' חותמות מגופת החצית שדנקה
בצחית ונתייבשה וסל כפי עליה:
ומיידק. נכנס בדומק פי הסל לנלוש
את החצית הוי חותם בתוך חותם (א) ולא
טרח לזיפי כולי האי: לא מיהדק.
(א) נוח ליטלו הוי כמלא דליתיה: נוד.
של עור מלא יין וקשור ומונה בתוך
דיסקיא של עור: פיו. של דוד: למטה.
בתוך דיסקיא: הוי חותם בתוך חותם.
דערס (א) להפוך ולהמיר קשר דיסקיא
וקשר הנוד ולחזור ולקשרה כולי האי
לא טרח: ואי כייף פומיה. של נוד
לגיו וזייר וחותם כעין שקשורין נודות
שלנו של שמן שלאחר שקשורים אותו
מכניסין פי הנוד כשהוא קשור בתוכו
ועוד קושרים אותו פעם אחרת אפי'
אין דיסקיא הוי חותם בתוך חותם: עין
נושי. מקום כותים: צירס סריקא.
עובדי כוכבים הן וסמוכין לעין כוש:
נרקסא. עיר של כותים: כפר
פרשא. עובדי כוכבים: ווגדור. כותים:
חצית

אסור מפני בירת סריקא ושל ברקתא אסור מפני כפר פרשאי ושל זגדור
אסור מפני כפר שלים חזרו לומר חביות פתוחות אסורות סתומות
מותרות מעיקרא מאי סבור ולבסוף מאי סבור מעיקרא סבור אין כותי
מקפיד על מגע עובד כוכבים לא שנה פתוחות ולא שנה סתומות ולבסוף
סבור כי לא קפיד אפתוחות אסתומות מקפיד קפיד וסתומות מותרות ורמינהו
החותם אצל היכא שמניחו ציד העובד כוכבים ועמד לראות חותמו (א) להכיר די בחומס אחד מדע שכן הוא שהרי ר"ה הוכיר צדציו המפקיד
יינו אלל עובד כוכבים ובסתמא אדם דעתו לחזור שם להכיר חותמו וסתמו אלל רב אשי לעיל הוכיר צדציו חומץ שלנו ציד עובד כוכבים
משמע שזולתו ציד עובד כוכבים ורבא נמי אשכחן לקמן קדאמר נוד צדציו ופיו למטה והוא גופיה אמר צפ' צמרא (א) (קמן עד): כי
הוא משדר גולפי להרפתא סחיקי להו אפומיהו וחתם להו אצירציהו ומלמיה דרב לקמן (דף נ"ט). מיירי בשולח ציד עובד כוכבים כפרש"י וכו':
ולא פ"יני הא ר"ה והא רבנן. פירוש לא פליגי אליבא דחד מנא אלל מר סבר כר"א ומר סבר כרצנן א"נ לא פליגי וכו' וכו' כר"א קיימי
דפסק רב כותיה אלל מר מפרש מילתיה דר"ה ומר מפרש מילתיהו דרצנן וכו' ורבי אלעזר היכי קאי כר"א הא ר"ה גופיה
קאמר צפ"ק דנדה (דף ט). דלין הלכה כר"א ככולהו סידרי * אלל כרצנן וי"ל דשאי הכא דקאי ר"מ כותיה לקמן פרק ר' ישמעאל (דף סא).
צבריימא דלמר הלוקח צית וכו' וכו' משני תלמודא הסם צפ"ק דנדה (סא): **והר"ה ור"ה** ברבנן. וכו' אימור דרבי יוחנן סבר כר"א
ומפתח וחותם דקמי צבריימא ר"ל תרייהו דהשתא הוי חותם בתוך חותם וי"ל דתלמודא משמע ליה דמפתח וחותם דקמי צבריימא לא
משום דזעינן תרייהו מדלא קאמר שתי מפתחות או ב' חותמות אלל מפתח או חותם קאמר וגם יס גורסים מפתח או חותם:
סתומות מותרות. ואף על פי שאין לך סתומות שלא יהו פתוחות מתחלה מכל מקום כיון שדעמו לתתן להם למכור לישראל
מנער קא נטר להו שפיר ואינו חפץ שיחשדוהו ישראל כלל:

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה לא.

המפקיד יינו אצל עובד כוכבים אסור בשתיה ומותר בהנאה.
וכסמוך משמע שהפקידו בחומס אחד ומימה מאי
קסבר ר' יהודה בן בתירה אי לא חייס לזיוף כר"א אפילו בשתיה
לשתרי ואי חייס לזיוף כרצנן אפי' בהנאה ליחמר שמא נגע צו העובד
כוכבים ונכסו וי"ל דרבי יהודה בן

בתירה לטעמיה דלמר לקמן צפרק
ר' ישמעאל (דף נט): יין של ישראל
שנגע צו עובד כוכבים מותר בהנאה
חל לאין מנסכין יין אלל צפני עובדת
כוכבים ועוד שאומר לו לא כל הימנך
שחאסור ייני לאונסי ואע"ג דחיישי
לזיוף דנגע ציה ושתה מיניה (א) לא
החמיר כ"כ לחוש לאחלופי בשלו
שיאסר גם בהנאה כיון שכל עיקר
יינס אינו אסור אלל מדרבנן:

דאמר רב ה"ה בר"ה שמתיר
יין בחותם אחד. ולקמן

פ"צ (דף סט: וסו) נמי אמרין האידנא
קיימא לן כר"א דלא חייס לזיופא ויש
להקשות דרב דלרצ דהא אמר רב
לקמן (דף נט). חצי"ת בחומס אחד
אסור סימן חלצ בשר יין תכלת ועוד
קשה דרב אשי אמר לעיל (דף נט):
גזי חומץ ויין מבושל א"ל חותם בתוך
חותם משמע הא יין גמור צריך חותם
בתוך חותם וכן רבא דשקיל וטרי
לקמן בסמוך היכי דמי חותם בתוך
חותם משמע דס"ל דלא סגי בחומס
אחד וכולה סוגיא דשמעתא מיירי
בחומס בתוך חותם והיה מתיר ר"ת
דהוא דרב דלקמן מיירי בישראל
חשוד וגרע מעובד כוכבים מפני
שהוא צטום שיאמינוהו ואלא מירתם
כ"כ וכן הרי"ה דרב אשי לעיל (דף
נט): נ"מ לענין ישראל חשוד וכן רבא
מפרש חותם בתוך חותם אליבא
דרצנן ואפי' אליבא דהלכתא איכא
נפקותא כגון ישראל חשוד והוא
א דרבה בר רב הונא (א) חמך לה לנשאר
אלתלמא קרנא כשמשלחה ציד עובד
כוכבים ולהכי סגי בחומס אחד וקשה
קמא פרי"ת דנבואה היא להעמיד כל
אלו ההלכות בישראל חשוד ואנן צעודי
כוכבים קיימינן ורב אשי לעיל הוכיר
חומץ ציד עובד כוכבים אין צריך
חותם בתוך חותם ואי לא הוי
חומס בתוך חותם. דיקולא
אפומא דחביותא חותמא
אי מהדק הוי חותם בתוך
חותם ואי לא מהדק לא.
נוד צידו בדסקיא ציריא
וחותמא אם פי הנוד
בתוך הדיסקיא והדיסקיא
למעלה צירור ותחתיה
הוי חותם בתוך חותם.
ואי לא הוי פי הנוד למטה
בדסקיא לא הוי חותם
בתוך חותם והלכתא כר'
יוחנן וקיימא לן דכל כסוי
שעל פי החביות אי מהדק
אין אדם יכול להסיר
מבלי שבידת חותם הוי
זה חותם בתוך חותם:
עין כושני מדור של
כותים ובירת סריקא קרוב
לכן מדור עובדי כוכבים
וכן ברקתא וכפר פרשה
וכן (נגדיר) [וגדור] וכפר
שחלים אסור מדור של
כותים מפני מדור של
עובדי כוכבים שהולכין
ובאין אצלן: קסברי רבנן
אין כותי מקפיד על
מגע עובד כוכבים וכל
יין שלהן מגע עובד
כוכבים הוא חזרו לומר חביות פתוחות של כותים אסורות סתומות מותרות לבטור כסרי כי לא קפיד אפתוחות

השולח

עין משפט
נר מצוה

ע"א א מ"י פ"ה מהל'
מאכלות אסורות
הלכה ג סמך לאין קמח
טור ש"ע י"ד סימן קכ
ספ"א א:
ב מ"י פ"ו מהלכות
אבות הטומאה הל' ח:
פ"א ג מ"י פ"ה מהל'
מ"ה הלכה ט סמך
לאין קמח טו"ע י"ד
סימן קל ספ"א ב:
פ"ב ד מ"י פ"ה מהל'
מעשר הלכה טו:
פ"ג ה מ"י פ"ה מהל'
מאכלות אסורות הל'
ט סמך לאין קמח טור
ש"ע י"ד פ"ה קל ספ"א ב:
פ"ד ו מ"י שם הלכה א
ט טור ש"ע שם ספ"א
א [ונספ"א]:
פ"ה ח ט י מ"י שם הלכה
ח טור ש"ע שם ספ"א
ד:

רבינו הגנאל (המשך)

בר קפרא המפקיד יינו
אצל עובד כוכבים מותר
בשתיה קרי עליה ר' יוחנן
מקום שיפול העץ שם
יהו פירותיו (ג) ופרקי' ר'
יורא פירוק אחר ואמר
מחני' דרמאי כרבנן דאסרי
ור' יוחנן דאמר כרבי
אליעזר דתנא אחד
הלוקח ואחר השוכר בית
שולחן של עובד כוכבים
ובלאתו יין ומפתח וחותם
ביד ישראל רבי אליעזר
מותר בשתיה ולא חיישי
לזיופא. ואסקנא משמיה
דרב חסדא אמר ועירי
אליתא כר' אליעזר. אי'
אליעזר חלש משתמר חותם
בתוך חותם ביד העובד
כוכבים חוץ מן היין שאינו
משתמר אלא בשומר
ור' יוחנן אמר אפי'
יין משתמר חותם בתוך
חותם ביד עובד כוכבים
וחרייהו רבי יוחנן ור'
אליעזר כחכמי' דאסרי
ר' יוחנן סבר כי פליגי
רבנן עליה דר' אליעזר
בחומס אחד אבל חותם
בתוך חותם אפילו רבנן
שור. היכי דמי חותם
בתוך חותם אגנא שריקא
אחביתא וחתימא היא זה
חותם בתוך חותם ואי לא
הוי כי האי גזונא לא הוי
חותם בתוך חותם. דיקולא
אפומא דחביותא חותמא
אי מהדק הוי חותם בתוך
חותם ואי לא מהדק לא.
נוד צידו בדסקיא ציריא
וחותמא אם פי הנוד
בתוך הדיסקיא והדיסקיא
למעלה צירור ותחתיה
הוי חותם בתוך חותם.
ואי לא הוי פי הנוד למטה
בדסקיא לא הוי חותם
בתוך חותם והלכתא כר'
יוחנן וקיימא לן דכל כסוי
שעל פי החביות אי מהדק
אין אדם יכול להסיר
מבלי שבידת חותם הוי
זה חותם בתוך חותם:
עין כושני מדור של
כותים ובירת סריקא קרוב
לכן מדור עובדי כוכבים
וכן ברקתא וכפר פרשה
וכן (נגדיר) [וגדור] וכפר
שחלים אסור מדור של
כותים מפני מדור של
עובדי כוכבים שהולכין
ובאין אצלן: קסברי רבנן
אין כותי מקפיד על
מגע עובד כוכבים וכל
יין שלהן מגע עובד
כוכבים הוא חזרו לומר חביות פתוחות של כותים אסורות סתומות מותרות לבטור כסרי כי לא קפיד אפתוחות

(א) ר"ה וא"כ במפקיד יינו אלל עובד כוכבים כ"כ י"ה אסור בהנאה דהא אמרין דודאי תלפיהו וזכר להפיש מן מעשה (בבבדו יא'). (ב) מלשון רבינו וי"ל משמע דגרס בגמ' אלא אי"ר וירא וכו' מיד תמי' קמא לגמרי. (ג) הדבר צ"ע דל"ה הדיקא הקושר לזכותה דלש"י בשמי' נמי לשמיר דהא ר"ה תמיר אפי' בשמיה.